

MESURES DE RESPOSTA PER A LA INCLUSIÓ EDUCATIVA

MESURES DE RESPOSTA PER A LA INCLUSIÓ EDUCATIVA

Justificades segons el que s'estableix en:

- Decret 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià,
- DECRET 72/2021, de 21 de maig, del Consell, d'organització de l'orientació educativa i professional en el sistema educatiu valencià.
- RESOLUCIÓ de 23 de desembre de 2021, de la directora general d'Inclusió Educativa, per la qual es dicten instruccions per a la detecció i la identificació de les necessitats específiques de suport educatiu i les necessitats de compensació de desigualtats.
- Ordre 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià.
- ORDRE 10/2023, de 22 de maig, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es regulen i es concreten determinats aspectes de l'organització i el funcionament de l'orientació educativa i professional en el sistema educatiu valencià.

Les mesures de resposta a la inclusió s'organitzen entorn de QUATRE NIVELLS:

a) Primer nivell de resposta

Es dirigeix a tota la comunitat educativa i a les relacions del centre amb l'entorn sociocomunitari.

Els documents que concreten les mesures del primer nivell de resposta són el **projecte educatiu de centre i el pla d'actuació per a la millora (PAM)**.

b) Segon nivell de resposta

Està dirigit a tot l'alumnat del grup-classe.

Ho constitueixen les mesures generals programades per a un grup-classe que impliquen suports ordinaris.

Les mesures en este nivell inclouen el disseny i aplicació de programacions didàctiques que donen resposta a la diversitat de tot l'alumnat del grup, incloent-hi les activitats d'ampliació i reforç.

Les mesures del segon nivell es determinen en les **unitats didàctiques, així com en el pla d'acció tutorial i el pla d'igualtat i convivència**

c) Tercer nivell de resposta

Ho constitueixen les mesures dirigides a l'alumnat que **requereix una resposta diferenciada, individualment o en grup, que impliquen suports ordinaris addicionals.**

Inclou l'organització d'activitats **d'enriquiment o reforç, les adaptacions d'accés al currículum que no impliquen materials singulars, personal especialitzat o mesures organitzatives extraordinàries.**

Així mateix, s'inclouen les actuacions d'acompanyament i suport personalitzat per a qualsevol alumna o alumne que en un moment determinat pugui necessitar-les, incidint especialment en les actuacions que li impliquen emocionalment, reforcen la seua autoestima sentit de pertinença al grup i al centre, i preparen per a interaccions positives en contextos socials habituals.

En este nivell s'organitzen, igualment, les mesures transitòries que faciliten la continuïtat del procés educatiu de l'alumnat que, per malaltia, desprotecció, mesures judicials o que per qualsevol circumstància temporal es trobe en risc d'exclusió, requereix suports ordinaris en contextos educatius externs al centre escolar al qual assisteix habitualment.

d) Quart nivell de resposta

Ho constitueixen les mesures dirigides a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu que requereix una resposta personalitzada i individualitzada de caràcter extraordinari que implique suports especialitzats addicionals.

Atés el caràcter extraordinari d'este nivell, és preceptiu, en tots els casos, la realització d'una avaluació sociopsicopedagògica i l'emissió de l'informe sociopsicopedagògic corresponent

Les mesures extraordinàries inclouen :

- les adaptacions curriculars individuals significatives
- les adaptacions d'accés que requereixen materials singulars, personal especialitzat o mesures organitzatives extraordinàries
- els programes específics que requereixen adaptacions significatives del currículum
- Els programes singulars per a l'aprenentatge d'habilitats d'autoregulació del comportament i les emocions o habilitats de comunicació interpersonal i de relació social

en els contextos habituals i de futura incorporació.

L' AVALUACIÓ SOCIOPEDAGÒGICA

Té caràcter prescriptiu PER A TODES les mesures de nivell IV QUE SÓN:

- Accessibilitat personalitzada amb mitjans específics o singulars
- ACIS en l'obligatòria
- programes personalitzats que comporten suports personals especialitzats: PT, AL, Educador/a
- pròrroga de permanència un any més en el segon cicle d'infantil per a NEE
- pròrroga d'escolarització obligatòria per a NEE
- Flexibilització de la duració de l'etapa per a Altes capacitats

No obstant això, és convenient que es realitzi també en aquelles circumstàncies en què no s'hagen d'aplicar estes mesures, però es requereix una identificació precisa de les necessitats específiques de suport educatiu per a donar una resposta adequada, com són els casos, entre altres, de les dificultats específiques d'aprenentatge i de les altes capacitats intel·lectuals.

Procediment:

- sol·licitud de valoració emplenada pel tutor i conformitat per escrit de la família
  - rebuda la sol·licitud el/la orientadora coordina el procés d'avaluació per a identificar les NEE.
  - El personal de suport especialitzat aporta la informació necessària i col·labora en l'àmbit de la seua competència.
  - si no presenta NEAE o compensació educativa que requereixen de les mesures de nivell 4, l'informe ha de proposar les mesures de resposta més adequades i orientacions a l'equip educatiu i família.
  - emés l'informe l'equip d'orientació informa el tutor i equip educatiu . Realització del preceptiu tràmit d'audiència a la família.
- l'informe determinarà el grau de suport que necessita l'alumnat:

GRAU DE SUPORT 1: NECESSITA SUPERVISIÓ O SUPORT AMB PERSONAL NO ESPECIALITZAT EN ALGUN MOMENT DE LA JORNADA SETMANAL

GRAU DE SUPORT 2: NECESSITA SUPORT AMB PERSONAL ESPECIALITZAT DURANT UNA PART DE LA JORNADA ESCOLAR

GRAU DE SUPORT 3: NECESSITA SUPORT AMB PERSONAL DE SUPORT ESPECIALITZAT EN LA MAJORIA DE LES ÀREES DURANT MÉS DE LA MEITAT DE LA JORNADA ESCOLAR.

PLA D'ACTUACIÓ PERSONALITZAT

És el document que organitza les mesures de resposta educativa per a garantir l'accés, participació i aprenentatge de l'alumnat amb NEAE.

Té caràcter prescriptiu per a l'alumnat amb NEAE, sempre que s'apliquen mesures de nivell 4. Forma part de l'expedient de l'alumne

- caràcter anual i es redacta a l'inici de curs o després de l'emissió de l'informe.
- l'equip docent és el responsable de la seua elaboració, coordinat pel tutor, que compta amb la col·laboració del personal de suport especialitzat i de l'orientadora..
- s'avalua trimestralment coincidint amb les sessions d'avaluació. En la sessió d'avaluació de final de curs s'acorda la continuïtat del PAP.
- les decisions sobre la modificació o la incorporació de noves mesures de resposta s'han d'adoptar de manera col·legiada per l'equip educatiu a proposta de qualsevol dels seus membres o de la família. Per a l'eliminació de les mesures s'han de considerar els criteris de retirada.
- les famílies tenen dret a rebre còpia del PAP.

RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ

Són actuacions educatives que s'organitzen en 4 nivells de concreció i les dimensions generals d'ACCÉS, APRENTATGE I PARTICIPACIÓ.

1. MESURES PER A L'ACCÉS

1.1 Adaptacions d'accés: accessibilitat personalitzada amb mitjans comuns

Inclou:

- eliminació d'obstacles que dificulten el desplaçament o l'accés físic.
- La disposició de les condicions d'il·luminació i sonoritat.
- la senyalització i l'organització dels espais perquè puguin ser comprensibles i assegurances.
- la selecció i adaptació dels materials d'ús comú en format accessible.

És a dir: totes aquelles actuacions que no impliquen sistemes de comunicació augmentatiu o alternativa, materials singulars, personal especialitzat o mesures organitzatives de caràcter extraordinari.

I accessibilitat personalitzada amb mitjans específics o singulars

Per a l'alumnat amb NEAE quan no siguin suficients les anteriors, la conselleria i centres han de facilitar mesures d'accessibilitat de nivell **IV**.

Consisteix en:

- provisió de sistemes augmentatius /alternatius de comunicació.
- materials singulars
- productes de suport
- intervenció d'algun professional especialitzat
- mesures organitzatives diferenciades que afecten els espais i temps

PROCEDIMENT:

- Quan es detecten, aplicar les mesures comunes. Si no són suficients el tutor sol·licita avaluació perquè es faci proposada de mitjans específics o singulars.

1.2. Activitats complementàries i extraescolars

En la planificació i desenvolupament de les activitats complementàries i extraescolars, els centres han de tindre en compte que cap alumne quede exclòs per motius econòmics, discapacitat, limitacions funcionals o qualsevol altra circumstància.

2. MESURES INDIVIDUALS PER A L'APRENTATGE

2.1. Adequació personalitzada de les programacions didàctiques

- és una mesura de nivell II ja que té en compte la totalitat del grup classe, i de nivell III ja que té en compte l'alumnat que requereix d'una resposta diferenciada. També ha de tindre en compte les adequacions necessàries per a l'alumnat de ACIS, ampliació o enriquiment.
- Són: les activitats curriculars en diferents nivells d'amplitud, diverses metodologies, formes de representació i expressió , activitats i instruments d'avaluació.

2.2. reforç pedagògic

Mesura de nivell III. És l'adequació de la metodologia i estratègies organitzatives que es duu a terme amb suports ordinaris.

PER A:

- alumnes amb dificultats d'aprenentatge en determinades àrees.
- Han promocionat amb suspeses.
- romanen un any més en el mateix curs.
- alumne d'incorporació tardana al sistema educatiu que s'incorpora a un curs inferior.

2.3. Enriquiment curricular

Mesura curricular de caràcter extraordinari de nivell III per a altes capacitats degudament identificades .

Estes actuacions es desenvolupen dins de l'aula ordinària, en el marc de l'adequació personalitzada de les Programacions didàctiques. També xicotet grup dins de l'aula ordinària.

2.4. actuacions i programes intensius de les llengües oficials de la C.V.

2.5. ACIS

Mesura curricular extraordinària de nivell IV dirigida a l'alumnat amb NEAE que cursa l'ensenyament obligatori, i amb un desenvolupament competencial inferior a dos cursos

2.6. Programes personalitzats per a:

L'adquisició i ús funcional de la comunicació, el llenguatge i la parla.

Programa personalitzat per a l'aprenentatge de la lectura i escriptura.

Programa personalitzat per a l'aprenentatge de les matemàtiques.

Programa personalitzat per al desenvolupament de l'autonomia personal.

Són mesures de nivell IV

Desenvolupats pels especialistes en A. PT, educador/a.

3 MESURES DE FLEXIBILITZACIÓ EN L'INICI O DURACIÓ DE LES ETAPES EDUCATIVES

1. permanència un any més en el mateix curs

Mesura de nivell III, de caràcter excepcional, de l'ensenyament obligatori

- Una vegada en primària
- decisió col·legiada pels equips docents
- el tutor elabora un pla de reforç

2. Flexibilització en l'escolarització obligatòria per a l'alumnat d'incorporació tardana al sistema educatiu

Mesura de nivell III.

Per a alumnes amb un desenvolupament competencial inferior a dos cursos o més.

És una escolarització transitòria a un curs inferior al que li correspon , després d'haver considerat les adaptacions d'accés.

La decisió correspon a l'equip docent, amb l'assessorament de l'equip d'orientació, prenent en consideració l'opinió de la família.

Se ha d'elaborar un pla de reforç.

Una vegada superades les dificultats s'incorpora al seu curs. Si es manté es considera una mesura excepcional de permanència un any més.

3 Pròrroga de permanència d'un any més en el segon cicle de EI per a NEE.

Mesura de nivell IV de caràcter extraordinari per a alumnes amb NEE quan l'informe justifique el benefici de la mesura.

Es pot aplicar una vegada en el cicle en qualsevol dels nivells.

4. Pròrroga de l'escolarització obligatòria per a NEE

Mesura de resposta extraordinària de nivell IV per a alumnes amb NEE que han esgotat la mesura de permanència un any més en el mateix curs. Pot aplicar-se un màxim de dues vegades una en primària.

5. Flexibilització de la duració de l'etapa per a l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals

Mesura de resposta de nivell IV, de caràcter excepcional, que consisteix en la incorporació a un curs superior al que li correspon . Pot ser:

- anticipació del primer curs d'educació primària
- reducció en un any de l'escolarització de l'educació primària en qualsevol dels cursos a conseqüència de la incorporació a un curs superior, sempre que no s'haja anticipat abans.

PROCESSOS DE TRANSICIÓ EDUCATIVA

Transició entre nivells , cicles, etapes i modalitats d'escolarització

- Pla de transició d'educació infantil a primària:

adaptació de l'alumnat, transvasament d'informació, actuacions d'informació i assessorament a les famílies.

Estes actuacions comencen en l'últim trimestre de l'etapa d'infantil i es poden prolongar fins al primer trimestre de la primària.

- Pla de transició de primària a ESO.

Les actuacions comencen a partir de cinqué de primària i es prolonguen fins a segon de l'ESO.

Inclou: coordinació, intercanvi d'informació,...

- accions personalitzades per a l'alumnat que no puga assistir transitòriament a l'escola per mesures judicials, hospitalització, UET.

PERSONAL DE SUPORT A LA INCLUSIÓ

1. Personal de suport

inclou tot el personal del centre, especialitzat o no, i pot fer-se extensible a l'alumnat, famílies, voluntariat i altres agents del context sociocomunitari.

El suport personal s'ha de facilitar preferentment en el grup de referència, però també de manera individual, o en xicotet grup.

La direcció d'estudis organitza els suports personals.

2. Personal especialitzat de suport

Docent:PT AL

No docent: educador/a d'Educació Especial, personal auxiliar dels centres concertats, fisioterapeutes, interprete de llengua de signes.

AL i fisioterapeuta porten a a cap una intervenció de caràcter educatiu amb criteris inclusius.

En les sessions d'avaluació l'equip educatiu, assessorat per l'equip d'orientació, valora i pren decisions de manera col·legiada sobre la continuïtat o retirada dels suports personals especialitzats prenent com a referència EL PAP. La tutora escolta i informa la família i deixa constància d'això en el PAP.

Al final de cada trimestre i del curs escolar, el personal de suport personalitzat, coordinat pels tutors, elabora de manera conjunta un informe. El tutor incorpora esta informació a la valoració del PAP.

3. Personal docent de suport especialitzat de PT i AL

FUNCIONS

- Assessorar i col·laborar en: identificació de barreres, detecció de les dificultats d'aprenentatge, situacions de desigualtat i desavantatge; en la planificació i implementació d'actuacions i programes preventius per al desenvolupament de les competències clau; accions formatives i de sensibilització.
- formar part dels equips de transició i participar en la planificació, desenvolupament i avaluació dels processos de transició i modalitats d'escolarització.
- col·laborar en la personalització de les Programacions didàctiques, en les ACIS i PAP, amb l'orientadora en el procés d'avaluació.
- donar suport a les NEAE d'acord amb els criteris del PAP.
- elaborar informes d'avaluació i seguiment
- reunions famílies
- participar en els processos de coordinació i intercanvi d'informació.

Quan les Dificultats d'aprenentatge no estiguen associades a discapacitat o problemes greus de comunicació l'atenció directa de les AL No s'ha de prolongar més de tres cursos i es pot substituir per atenció indirecta o puntual.

REDUCCIÓ DE RÀTIO

A fi de facilitar una atenció més personalitzada, l'Administració educativa reduirà la ràtio en les unitats ordinàries que escolaritzen alumnat amb necessitats educatives especials que, d'acord amb l'informe sociopsicopedagògic, requereix un suport de grau 3. S'entendrà com a equivalent a grau 3 quan l'alumnat requereisca suports personals, especialitzats i no especialitzats, de caràcter permanent o quasi permanent en la majoria d'àrees durant la jornada escolar diària per a fer les tasques acadèmiques i de la vida quotidiana, circumstància que s'haurà de justificar i acreditar adequadament en l'informe sociopsicopedagògic.»

ALUMNAT AMB SITUACIONS DE COMPENSACIÓ DE DESIGUALTAT

SITUACIONS DE COMPENSACIÓ DE DESIGUALTATS

- a) Condicions econòmiques o socials desfavorides.
- b) Condicions socials i familiars que comporten possibles situacions de protecció.
- c) Pertinença a minories ètniques o culturals en situació de desavantatge social i econòmic.
- d) Alumnat desplaçat o refugiat en situació de desavantatge social i econòmic.
- e) Acolliment en institucions de protecció social de persones menecap de bestiar o acollida família
- f) Compliment de mesures judicials.
- g) Escolarització irregular per itinerància familiar, no escolarització, absentisme i abandó escolar.

Les situacions referides en el punt anterior han d'estar degudament acreditades amb les fonts, els informes i els documents corresponents, segons establisca la conselleria competent en matèria d'educació.

Criteris per a la seua escolarització

Centre pròxim al seu domicili

La seua escolarització no pot realitzar-se conformant grups específics de caràcter permanent, sinó de manera heterogènia

L'alumnat en situació d'acolliment familiar té prioritat en l'accés al centre docent.

Enllaços als annexos per a sol·licitar avaluació sociopsicopedagògica:

https://ceice.gva.es/documents/169149987/172772177/documents_resolucio_23_desembre_2021.zip